

Duurzaamheidseducatie

Lesprogramma

2026-2027

duurzaamheids
centrum
assen

lesprogramma 2026-2027

contactgegevens

Duurzaamheidscentrum Assen
Bosrand 2
9401 SL Assen

T 0592 366 200

 duurzaamheidscentrum@assen.nl

 [duurzaamheidscentrum.assen](https://www.facebook.com/duurzaamheidscentrum.assen)

 [duurzaamheidscentrumassen](https://www.instagram.com/duurzaamheidscentrumassen)

 www.duurzaamheidscentrumassen.nl

duurzame trends

Duurzaamheid blijft een lastig begrip... Dat komt doordat iedereen er een ander beeld bij heeft. Ook ontwikkelt duurzaamheid continu en is wat tien jaar geleden duurzaam was, nu niet meer (heel) duurzaam. En telkens ligt de nadruk van duurzaamheid ergens anders. Dat komt doordat bepaalde thema's en trends in de samenleving meer aandacht vragen of krijgen.

Uit onderzoek is gebleken dat trends die er nu zijn, gaan over circulaire economie, waterpositief ondernemen en regeneratief ondernemen. Dat zijn allemaal moeilijke termen en woorden, maar gelukkig sluit ons lesprogramma hier wel bij aan.

De trends komen ruimschoots aan bod, maar dan gelukkig wel op een simpele en begrijpelijke wijze. Op zo'n manier dat leerlingen begrijpen waar het over gaat en waarom duurzaamheid belangrijk is. Wanneer leerlingen al op jonge leeftijd, en regelmatig, in aanraking komen met deze thema's en trends zullen ze op later leeftijd hier makkelijker en sneller iets mee doen.

Dan blijven we wel zitten met de moeilijke begrippen... Circulaire economie gaat over de waarde van afval. Maar eigenlijk bestaat afval niet vertellen wij in onze lessen. Wij hebben het over grondstoffen. Wanneer je goed recyclet, kan je van alles wat je weggooit iets nieuws maken. Een nieuwe les binnen dit thema is bijvoorbeeld 'Laat-Plasticeen'. Waterpositief ondernemen betekent dat je niet meer water gebruikt dan nodig is. Dit geldt ook voor in je eigen huis. Het waterschap Hunze en Aa's en WMD Drinkwater bieden meerdere lessen aan over dit onderwerp. De trend regeneratief ondernemen gaat er over dat we niet meer nemen van de aarde dan kan en juist iets gaan teruggeven. De lessen over energie besparen sluiten hier goed bij aan, maar ook alle lessen over voedsel passen hierbij.

Voedsel is overigens in ons centrum een belangrijk thema. In steeds meer lessen komt dit onderwerp aan bod. Ook zijn we in ons centrum hard bezig met de ontwikkeling van een nieuw restaurant wat volledig aansluit op het duurzame verhaal wat we vertellen.

Misschien lopen we hierin wel voorop in de trend!

inhoudsopgave

Duurzaamheidscentrum Assen	6
duurzame thema's	6
gemeentelijk beleid	7
inschrijven lesaanbod	9
basisscholen in de gemeente Assen	9
basisscholen buiten de gemeente Assen	10
buitenschoolse opvang (bso) in de gemeente Assen en daarbuiten	10
stap 1	11
groep 1/2	
bosbanjeren	12
de boer op	12
kabouterpad	13
wauw, zie die pauw	13
groep 3/4	
vette boel	14
geuren en kleuren	14
klein, maar fijn	15
snacken met snavels	15
groep 5/6	
blij met de bij	16
Laat-Plasticeen	16
isoleren kan je leren	17
project ei	17
groep 7/8	
doe maar duurzaam	18
lang leven afval	18
(on)zichtbaar	19
tuin van de toekomst	19
stap 2	21
van boer naar bord	22
democracy	22
zonde om weg te gooien	23
dieren op je bord	23
dierenambulance	24
tiny forest	24
Zipps ontdekkingsreis	25
de bloosdoos	25
drol, waar ga je heen	26
waterwasmachine	26
zandzakken spel	27
kraak de klas	27
waterzuivering	28
techlab	28

natuur, je beste buur	29
nieuw of tweedehands	29
zonder bomen geen bos	30
drinkwater maken (middenbouw)	30
drinkwater maken (bovenbouw)	31
van grond tot mond	31
stap 3	33
leskisten en overig aanbod	34
bezoek stadsboerderij	35
dierenbeschermersspel	35
meten = weten	35
schone stad	35
smaaklessen	35
kooklessen	35
de tuin met Stip	36
stoep onder de loep	36
uitpluizen	36
in het water	36
bijlage 1 – locaties	38
bijlage 2 – Sustainable Development Goals	40
bijlage 3 – kerndoelen	43
bijlage 4 – algemene voorwaarden	44
colofon	46

Duurzaamheidscentrum Assen

In het Duurzaamheidscentrum Assen werken de gemeente Assen en stichting Het Drentse Landschap samen aan een duurzame toekomst. Dit lesprogramma is daar ook op gericht. De lessen gaan over verschillende duurzame onderwerpen. Op een actieve en ontdekkende manier leren de leerlingen hoe zij gezond en duurzaam kunnen leven.

duurzame thema's

Om de duurzame thema's overzichtelijker te maken om hier zelf mee aan de slag kunnen gaan, hebben we ze ingedeeld in wat je in je huis kan doen, wat je in je tuin kan doen, wat je in je eigen straat of wijk kan doen en hoe je aan de slag kan gaan met je leefstijl.

Je huis

Draag ook in je eigen huis bij aan een beter milieu en een duurzame toekomst. Ontdek hoe jij op een simpele manier geld bespaart op je energierekening. Ook met het scheiden van je afval help je het milieu. Door goed te scheiden wordt de afvalberg van restafval namelijk kleiner. Hierdoor hoeft er minder afval verbrand te worden.

Je tuin

Ga voor groen! Met een groene tuin (of balkon) draag je bij aan een fijne, natuurlijke omgeving voor mens en dier. Kies goede planten en vang regenwater slim op. Zo zorgen we samen voor meer natuur in de stad. Hiermee voorkomen we wateroverlast, hitte en droogte.

Je buurt

Help mee om je eigen buurt groener en schoner te maken! Ga samen met je burens aan de slag en plant bomen, planten en bloemen. Of ga met een afvalgrijper op pad om afval op te ruimen. Gemeente Assen steunt bewonersinitiatieven. Dit zijn groepen inwoners die zich samen inzetten voor een groene of schone stad.

Je leefstijl

Hoe je leeft en wat je dagelijks doet noemen we je leefstijl. Dit heeft invloed op jezelf en de wereld om je heen. Door duurzame keuzes te maken draag je zelf bij aan een betere wereld voor mens en dier.

Daarnaast sluiten de lessen ook aan bij Sustainable Global Goals (meer informatie hierover is te vinden in bijlage 1).

gemeentelijk beleid

De gemeente Assen zet zich in om de stad mooier, sterker, gezonder en toekomstbestendig te maken. Dat kan de gemeente niet alleen bereiken. Dit kan alleen samen met inwoners en, samen met diverse organisaties, verenigingen en vrijwilligers. Met de duurzame thema's en ons lesprogramma probeert het Duurzaamheidscentrum Assen hier ook een bijdrage aan te leveren door al op jonge leeftijd basisschoolleerlingen voor te lichten.

inschrijven lesaanbod

basisscholen in de gemeente Assen

Alle basisscholen in Assen kunnen kosteloos deelnemen aan dit lesprogramma. Het maken van lesafspraken (uit stap 1 en bepaalde lessen uit stap 2) en het reserveren van leskisten (stap 3) gaat in overleg met de educatie medewerkers van het Duurzaamheidscentrum Assen. Het maken van lesafspraken van onze partners (bepaalde lessen uit stap 2) gaat in overleg met de contactpersoon van de partners.

Het lesaanbod is opgedeeld in drie verschillende stappen.

- **stap 1**

Iedere groep kiest een les uit het eigen lesaanbod van het Duurzaamheidscentrum Assen (blz. 11 t/m 19).

De lessen uit stap 1 kunnen geboekt worden door contact op te nemen met het Duurzaamheidscentrum Assen.

- **stap 2***

Daarnaast kan naar wens een les uit het aanbod van de partners gekozen worden (blz. 21 t/m 32).

Bepaalde lessen uit stap 2 kunnen geboekt worden door contact op te nemen met het Duurzaamheidscentrum Assen. Lessen van onze partners kunnen geboekt worden via hen. Hiervoor kan de QR-code bij de les in dit lesprogramma gescand worden of gebruik de link/het mailadres boven de QR-code.

- **stap 3***

Tot slot kunnen er één leskist of meerdere leskisten gereserveerd worden (blz. 33 t/m 36).

De leskisten uit stap 3 kunnen gereserveerd worden door contact op te nemen met het Duurzaamheidscentrum Assen.

* Een les van de partners en/of het lenen van een leskist kan uitsluitend geboekt worden in combinatie met een les uit het eigen lesaanbod van het Duurzaamheidscentrum Assen (stap 1).

Wanneer er in overleg een lesplanning gemaakt is voor een basisschool, ontvangt de basisschool deze planning. Vanaf dat moment gelden de algemene voorwaarden (zie bijlage 4).

basisscholen buiten de gemeente Assen

Basisscholen buiten de gemeente Assen kunnen op verzoek gebruik maken van het lesprogramma. In dat geval zijn er wel kosten aan de lessen verbonden. De kosten hiervoor zijn €50,- per les (excl. btw) en €30,- per leskist (excl. btw). Het maken van les(kist)afspraken gaat in overleg met de educatief medewerkers van het Duurzaamheidscentrum Assen. Voor het maken van les(kist)afspraken kan de basisschool contact opnemen met het Duurzaamheidscentrum Assen.

buitenschoolse opvang (bso) in de gemeente Assen en daarbuiten

Voor de buitenschoolse opvang is het vrij om het Duurzaamheidscentrum Assen, de stadsboerderij en het omliggende gebied op eigen gelegenheid te bezoeken. Maar het deelnemen aan activiteiten kan als buitenschoolse opvang alleen na reservering vooraf. Voor de buitenschoolse opvang binnen en buiten de gemeente Assen biedt het Duurzaamheidscentrum Assen daarom speciale bso doe-pakketten aan. Deze pakketten worden aangeboden in de landelijke schoolvakanties, met uitzondering van de kerstvakantie waarin geen bso doe-pakketten worden aangeboden. De kosten voor een bso doe-pakket zijn €4,50 per kind en €2,50 per begeleider.

Het bso doe-pakket bestaat uit:

- Ontvangst en uitleg over de activiteit door een medewerker of vrijwilliger (de uitvoering doe/begeleid je zelf met eigen begeleiding)
- Een aparte ruimte waar de materialen klaarliggen
- Glas ranja en iets lekkers voor de kinderen
- Kop koffie/thee en iets lekkers voor de begeleiders

Het bso doe-pakket moet één week van te voren gereserveerd worden door een mail te sturen naar duurzaamheidscentrum@assen.nl. Vermeld daarin:

- Naam en adres van de bso
- Contactpersoon bso
- Aantal kinderen en aantal begeleiders
- Gewenste datum en tijd
- Gewenst doe-pakket

Het aanbod is te vinden op de website van het Duurzaamheidscentrum Assen

Gemaakte reserveringen kunnen tot uiterlijk 24 uur van tevoren geannuleerd worden.

stap 1

Iedere groep kiest een les uit het lesaanbod van het Duurzaamheidscentrum Assen.

De lessen uit stap 1 kunnen geboekt worden door contact op te nemen met het Duurzaamheidscentrum Assen.

bosbanjeren

groep 1 | 2

Asserbos

doe-het-zelf

per vijf leerlingen een begeleider

april t/m juli

ca. 1,5 uur

In het Asserbos is altijd iets te doen, te leren en te beleven. Er is ook van alles te vinden en daar kan je van alles mee doen.

Bij deze les gaan de leerlingen in kleine groepjes een wandeling maken door het Asserbos. Wat is er allemaal te zien en te vinden in het bos? Onderweg gaan ze opdrachten en spelletjes doen, waarbij ze van alles ontdekken en leren over het bos. Bij deze opdrachten en spelletjes gebruiken de leerlingen materialen uit het bos.

Het
Drentse
Landschap

Gemeente Assen

de boer op

groep 1 | 2

stadsboerderij Asserbos

doe-het-zelf

per vijf leerlingen een begeleider

april t/m oktober

ca. 2 uur

Op de stadsboerderij wonen verschillende dieren. Al deze dieren moeten goed verzorgd worden en daarbij is hulp welkom.

Bij deze les gaan de leerlingen in kleine groepjes actief aan de slag op de stadsboerderij. Aan de hand van verschillende doe-opdrachten maken de leerlingen kennis met de verschillende dieren op de stadsboerderij. Tijdens het uitvoeren van de doe-opdrachten leren de leerlingen wat er nodig is voor een goede verzorging van de dieren.

Gemeente Assen

kabouterpad

groep 1 | 2

Asserbos

doe-het-zelf

per vijf leerlingen een begeleider

augustus t/m november

ca. 1,5 uur

Misschien is de herfst wel het mooiste seizoen om een wandeling te maken door het mooie Asserbos.

Bij deze les gaan de leerlingen in kleine groepjes een wandeling maken door het Asserbos. Onderweg komen ze kabouters tegen. Bij een aantal kabouters voeren ze een opdracht uit. Zo wordt er (bijvoorbeeld met een loepje of een spiegeltje) gekeken naar paddenstoelen, zaden, vruchten of afgevalen bladeren.

Het
Drentse
Landschap

Gemeente Assen

wauw, zie die pauw

groep 1 | 2

stadsboerderij Asserbos

doe-het-zelf

per vijf leerlingen een begeleider

maart t/m november

ca. 2 uur

De mooie gekleurde pauwenogen op de veren van meneer Pauw zijn veranderd in grijze vlekken.

Om ervoor te zorgen dat meneer Pauw zijn mooie gekleurde pauwenogen terugkrijgt, gaan de leerlingen opdrachten doen op de stadsboerderij. Aan de hand van een keutel gaan de leerlingen in kleine groepjes op zoek naar het dier waarvan de keutel is. Eenmaal het dier gevonden, gaan de leerlingen het dier goed bekijken en een spel spelen.

Gemeente Assen

nieuw

vette boel

groep 3 | 4

Duurzaamheidscentrum Assen

medewerker educatie

per vijf leerlingen een begeleider

januari

ca. 1 uur

In de natuur leven veel verschillende dieren. Al die dieren moeten de winter doorkomen en dat doen ze allemaal op een andere manier.

In deze les staat het leven van dieren in de winter centraal. Het is dan een stuk kouder en er is ook minder voedsel te vinden. Elk dier gaat op een andere manier om met deze verandering. In deze les worden verschillende dieren besproken en maken de leerlingen zelf een vetbol om op te hangen in hun tuin.

Gemeente Assen

geuren en kleuren

groep 3 | 4

Duurzaamheidscentrum Assen

medewerker educatie

per vijf leerlingen een begeleider

augustus, september, maart en april

ca. 1 uur

Planten maken zaden om zich voort te planten. Maar niet elke plant verspreidt ze op dezelfde manier.

Bij deze les ontdekken de leerlingen dat planten verschillende manieren hebben ontwikkeld om hun zaden te verspreiden. De leerlingen kunnen zelf ook helpen met het verspreiden van zaden. Tijdens de les gaan ze bloembommen maken die meegenomen mogen worden naar huis of school, zodat de omgeving groener en bijvriendelijker wordt.

Steenbreek
Assen

Gemeente Assen

klein, maar fijn

groep 3 | 4

Duurzaamheidscentrum Assen

medewerker educatie

minimaal twee begeleiders

augustus t/m oktober

ca. 1 uur

Misschien heb je wel eens bodemdiertjes gezocht. Dan heb je al ontdekt dat er veel verschillende soorten zijn.

In deze les gaan de leerlingen op zoek naar bodemdiertjes. Geprobeerd wordt om de gevonden bodemdiertjes op naam te brengen. Alle vondsten worden vervolgens besproken en daarbij wordt vooral gekeken naar verschillen en overeenkomsten tussen de bodemdiertjes. En er is natuurlijk ook aandacht voor het nut en belang van deze dieren.

snacken met snavels

groep 3 | 4

Duurzaamheidscentrum Assen

medewerker educatie

per vijf leerlingen een begeleider

november t/m april

ca. 1 uur

Vogels zijn er in veel soorten en maten. Deze vogels hebben verschillende snavels en eten ook verschillende dingen.

Tijdens deze les ontdekken de leerlingen de verschillen tussen vogels en de daarbij horende verschillende soorten snavels. Ze ervaren en leren hoe vogels met de verschillende snavels hun eten kunnen pakken en wat ze dan eten. Niet met elke snavel kan namelijk alles gegeten worden.

blij met de bij

groep 5 | 6

Duurzaamheidscentrum Assen

medewerker educatie

minimaal twee begeleiders

juni en juli

ca. 1,5 uur

Bij bijen denken de meeste leerlingen aan de honingbij. Maar er zijn nog veel meer soorten bijen in Nederland en die hebben het moeilijk...

Bij deze les leren de leerlingen hoe belangrijk bijen en andere bestuivers zijn voor de natuur en ons eigen eten. Ook wordt er gekeken naar de verschillen tussen wespen, bijen en bepaalde zweefvliegen en leren ze deze uit elkaar te houden. Aansluitend bezoeken de leerlingen de bijenstal om te zien hoe een bijenkast er van binnen uit ziet.

Laat-Plasticeen

nieuw

groep 5 | 6

Duurzaamheidscentrum Assen

medewerker educatie

minimaal twee begeleiders

november t/m april

ca. 1 uur

In deze les gaan de leerlingen op reis naar de toekomst. Vanuit het schooljaar 2126-2127 kijken ze terug op de invloed van plastic op de samenleving.

In de tijd waarin we nu leven (de plastictijd) zijn er twee problemen ontstaan. We hebben het klimaatprobleem, maar we hebben ook de uitdaging om de afvalberg – die grotendeels uit plastic bestaat – weg te werken. In deze les ontdekken de leerlingen de voordelen van het gebruik van plastic, maar ook de vele nadelen. Samen gaan ze aan de slag met het zoeken van de oplossing.

isoleren kan je leren

groep 5 | 6

Duurzaamheidscentrum Assen

medewerker educatie

minimaal twee begeleiders

november t/m mei

ca. 1 uur

Wat is isolatie? Welke manieren van isoleren zijn er? Waarom isoleren we huizen? Wat kan je thuis doen?

Tijdens deze les ervaren de leerlingen wat het effect is van isoleren. Ze zullen erachter komen dat er veel verschillende manieren zijn om een huis te isoleren. Door ermee te experimenteren ontdekken ze wat de invloed is van de verschillende soorten isolatiemateriaal en ondervinden ze dat een kleine maatregelen al een positief effect heeft.

Gemeente Assen

project ei

groep 5 | 6

Duurzaamheidscentrum Assen

medewerker educatie

minimaal twee begeleiders

mei

ca. 1,5 uur

In het Asserbos hangen veel nestkasten. In al die nestkasten broeden verschillende soorten vogels.

Bij deze les maken de leerlingen kennis met de meest voorkomende vogels die broeden in nestkasten. Ze leren waarom deze nestkasten er eigenlijk hangen en experimenteren hoe eieren het beste warm gehouden kunnen worden. Vervolgens gaan de leerlingen het Asserbos in om bij verschillende nestkasten te kijken wat er in zit.

Gemeente Assen

doe maar duurzaam

groep 7 | 8

Duurzaamheidscentrum Assen

medewerker educatie

minimaal twee begeleiders

november t/m april

ca. 1,5 uur

Duurzaamheid is een lastig begrip. Wat voor de één duurzaam en makkelijk is, is voor een ander nog een hele uitdaging.

Bij deze les ontdekken de leerlingen op een actieve wijze wat duurzaamheid is en wat dat betekent voor henzelf. Ze ervaren dat een kleine verandering in leefstijl al een positief effect kan hebben. Bij deze les (volgens het principe *escape the classroom*) zijn verschillende vaardigheden en inzichten van belang en leidt samenwerken tot succes.

Gemeente Assen

lang leven afval

groep 7 | 8

Buitenzorg

medewerker educatie

minimaal twee begeleiders

ca. 1,5 uur

In het schooljaar 2026-2027 wordt deze les niet aangeboden vanwege de verbouwing van het milieupark.

Gemeente Assen

(on)zichtbaar

groep 7 | 8

Duurzaamheidscentrum Assen

medewerker educatie

minimaal twee begeleiders

november t/m april

ca. 1 uur

Naast het zichtbare leven is er ook een hele onzichtbare wereld vol met leven. Deze wereld vol schimmels, bacteriën en virussen zijn van groot belang voor ons.

Bij deze les wordt er kort aandacht besteed aan het nut van het onzichtbare leven voor de voedselproductie en de kringloop van het leven in de natuur. Vervolgens wordt het onzichtbare leven zichtbaar gemaakt met een experiment en gaan de leerlingen aan de slag met een microscoop.

Gemeente Assen

tuin van de toekomst

groep 7 | 8

Duurzaamheidscentrum Assen

medewerker educatie

minimaal twee begeleiders

augustus t/m oktober

ca. 1,5 uur

In deze les ontdekken leerlingen hoe ze een tuin duurzaam kunnen inrichten.

Veel tuinen hebben veel tegels. Dat betekent dat dieren en planten er minder goed een plek kunnen vinden om te leven. Maar ook zorgen tegels ervoor dat bij veel regen het water minder goed weg kan. In deze les ervaren leerlingen door zelf aan de slag te gaan met een tuin wat het verschil is tussen grijs en groen in de tuin.

Steenbreek
Assen

WATERSCHAP
Hunze en Aa's

Gemeente Assen

stap 2

Naast een les uit het eigen lesaanbod van het Duurzaamheidscentrum Assen kan naar wens een les uit het lesaanbod van de partners* gekozen worden.

Bepaalde lessen uit stap 2 kunnen geboekt worden door contact op te nemen met het Duurzaamheidscentrum Assen. Lessen van de partners kunnen geboekt worden door de QR-code bij de les in dit lesprogramma te scannen of door contact op te nemen met het vermeldende e-mailadres of website.

* Een les van de partners kan uitsluitend geboekt worden in combinatie met een les uit het eigen lesaanbod van het Duurzaamheidscentrum Assen (stap 1).

van boer naar bord

groep 1 | 2

Duurzaamheidscentrum Assen

medewerker educatie

per vijf leerlingen een begeleider

oktober (week 41)

ca. 1 uur

Ontdek waar je eten vandaan komt en ervaar dat er heel wat te kiezen is bij wat je koopt en wat je eet.

Tijdens deze praktische les ontdekken de leerlingen waar hun eten vandaan komt. Door te proeven, te voelen, te horen, te ruiken en te kijken verkennen de leerlingen hun eten. Het beleven van eten staat hierbij centraal. Gedurende de les krijgen de leerlingen heel wat kennis over eten en ervaring met gezond en duurzaam kiezen.

Stuur een mail naar duurzaamheidscentrum@assen.nl om te reserveren.

Gemeente Assen

democracy

groep 7 | 8

stadhuis

gemeenteraadslid

minimaal één begeleider

het hele jaar

ca. 2 uur

Speel dit interactieve spel en maak kennis met democratische besluitvorming door samen aan een stad te bouwen.

De leerlingen worden in groepjes verdeeld en richten allen hun eigen politieke partij op. De groepjes kiezen vervolgens gebouwen bij hun plannen en deze gebouwen worden in verschillende rondes in de stad geplaatst. Per ronde worden er steeds meer regels toegevoegd en leren de leerlingen hoe politieke besluitvorming gaat.

Scan de QR-code om deze les te reserveren of stuur naar griffier@assen.nl een e-mail.

Gemeente Assen

zonde om weg te gooien

groep 3 | 4

Duurzaamheidscentrum Assen

medewerker educatie

minimaal vijf begeleider

september (week 37)

ca. 1 uur

Met z'n allen kopen we van alles in de supermarkt en op de markt. Vaak zien het fruit en de groente er mooi uit. Maar hoe zit het met minder mooi fruit en groente?

Tijdens deze praktische les ontdekken de leerlingen hoe het precies zit met de verschillen in kwaliteit van fruit en groente. Bekend zijn de 'kromkommers' en 'buitenbeentjes', maar hoe zit het met de rest? In deze les komt voedselverspilling aan bod en gaan de leerlingen praktisch aan de slag om oplossingen te bedenken om voedselverspilling tegen te gaan.

Stuur een mail naar

duurzaamheidscentrum@assen.nl om te reserveren.

Gemeente Assen

dieren op je bord

groep 7 | 8

eigen school

voorlichter dierenbescherming

n.v.t.

het hele jaar

ca. 1,25 uur

Zo'n 95 procent van de Nederlanders eet vlees. De keuzes die we daarin maken, hebben gevolgen voor dierenwelzijn en het milieu.

Dit lesprogramma laat zien hoe landbouwdieren worden gehouden en laat leerlingen nadenken over hun eigen keuzes. Het lesprogramma bestaat uit werkboekjes en een placemat voor de leerlingen, een digitaal platform met interactieve opdrachten en filmpjes, een handleiding voor de leerkracht en een poster voor in de klas.

Scan de QR-code om deze les te reserveren of bezoek dierenbescherming.nl/in-actie-komen/op-school/gastlessen voor meer informatie.

DIEREN
BESCHERMING

dierenambulance

groep 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8

eigen school

voorlichter dierenbescherming

n.v.t.

het hele jaar

ca. 1,25 uur

Speel dit interactieve spel en maak kennis met democratische besluitvorming door samen aan een stad te bouwen.

De leerlingen worden in groepjes verdeeld en richten allen hun eigen politieke partij op. De groepjes kiezen vervolgens gebouwen bij hun plannen en deze gebouwen worden in verschillende rondes in de stad geplaatst. Per ronde worden er steeds meer regels toegevoegd en leren de leerlingen hoe politieke besluitvorming gaat.

Scan de QR-code om deze les te reserveren of bezoek dierenbescherming.nl/in-actie-komen/op-school/gastlessen voor meer informatie.

**DIEREN
BESCHERMING**

tiny forest

groep 3 | 4 | 5 | 6

Duurzaamheidscentrum Assen

doe-het-zelf

minimaal vijf begeleiders

het hele jaar

ca. 1,5 uur

Een Tiny Forest is een dichtbegroeid, inheems minibos waar van alles te doen en te zien is.

In het Tiny Forest kunnen leerlingen, in groepjes, zelfstandig opdrachten doen met behulp van opdrachtkaarten. De opdrachten variëren in thema, inhoud en tijdsduur. Eén of meerdere opdrachten kunnen ook aanvullend na afloop van een andere les uit dit lesprogramma gedaan worden.

Stuur een mail naar

duurzaamheidscentrum@assen.nl om te reserveren.

ivn natuur
educatie

Gemeente Assen

Zipps ontdekkingsreis

groep 5 | 6 | 7 | 8

energietuin Assen-Zuid

doe-het-zelf

minimaal twee begeleider

het hele jaar

ca. 1,5 uur

Al wandelend ontdekken de leerlingen tijdens de smartphonespeurtocht van alles over zonne-energie en biodiversiteit.

Samen met het buitenaardse wezentje Zipp gaan de leerlingen op ontdekkingsreis door de Energietuin. Langs de route beantwoorden de leerlingen allerlei vragen en leren ze van alles over zonne-energie en verschillende woonplaatsen van de dieren die er leven. Als alle vragen goed beantwoord zijn kunnen ze bij laatste vraag een beloning krijgen voor thuis.

LET OP

Bij deze les is geen begeleiding aanwezig. Reserveren is niet nodig.

de bloosdoos

groep 7 | 8

eigen school

verpleegkundige GGD Drenthe

n.v.t.

het hele jaar

ca. 1 uur

In deze les gaan leerlingen uit de bovenbouw door middel van een spel met elkaar in gesprek over verliefdheid, relaties en seksualiteit.

Met vragen en stellingen uit de bloosdoos leren leerlingen na te denken en hun mening en gevoelens te verwoorden over vriendschap, verliefdheid, relaties, intimiteit en seksualiteit.

LET OP

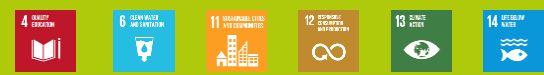
Voor deze les wordt per groep €131,25 (excl. reiskosten) aan kosten in rekening gebracht door GGD Drenthe. De voorkeursgroepsgrootte is 12 tot 14 leerlingen.

Scan de QR-code om deze les te reserveren of stuur naar voorlichtingseksuelegezondheid@ggddrenthe.nl een e-mail.

drol, waar ga je heen

groep 1 | 2

Duurzaamheidscentrum Assen of
eigen school

medewerker waterschap

minimaal twee begeleiders

het hele jaar

ca. 0,75 uur

Elk dag spoelt iedereen van alles door het riool weg. Maar niet alles mag door het riool. Wat wel en wat niet?

In deze les leren de leerlingen, op een actieve manier, wat er door het riool weggespoeld mag worden. Dat doen ze door een voorwerp te kiezen en dan te bepalen of dit door het riool mag of dat het misschien toch gewoon in de container moet. Mag het wel door het riool, dan gaat de leerling ook zelf door het riool (kruipen)!

Scan de QR-code om deze les te reserveren of stuur naar educatie@hunzeenaas.nl een e-mail.

waterwasmachine

nieuw

groep 3 | 4

Duurzaamheidscentrum Assen of
eigen school

medewerker waterschap

minimaal twee begeleiders

het hele jaar

ca. 0,75 uur

Elke dag gebruikt iedereen water. Dat water komt schoon uit de kraan, maar verdwijnt vies in het riool...

In deze les ontdekken en leren de leerlingen hoe water gezuiverd wordt. Een waterdruppel, genaamd Droppie, is vies geworden en moet naar de waterwasmachine. Wat er allemaal gebeurt in de waterwasmachine ontdekken de leerlingen bij deze les.

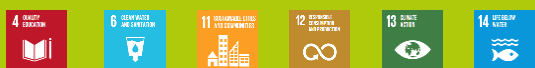

Scan de QR-code om deze les te reserveren of stuur naar educatie@hunzeenaas.nl een e-mail.

nieuw

zandzakkenspel

groep 5 | 6

Duurzaamheidscentrum Assen of eigen school

medewerker waterschap

minimaal twee begeleiders

het hele jaar

ca. 0,75 uur

Waterschappen zorgen ervoor dat dijken veilig zijn. Dat doen ze bij de zee, maar ook langs kanalen.

Deze dijken moeten sterk zijn, zodat ze water tegenhouden. Soms is een dijk verzwakt en moet het waterschap deze herstellen. Als dit snel moet, gebeurt dit met zandzakken. In deze les doen de leerlingen een proefje met klei dat water kan tegenhouden. Ze zie dat verzwakte dijken water doorlaten en ze ontdekken hoe kleine zandzakjes werken.

Scan de QR-code om deze les te reserveren of stuur naar educatie@hunzeenaas.nl een e-mail.

kraak de klas

groep 7 | 8

Duurzaamheidscentrum Assen of eigen school

medewerker waterschap

minimaal twee begeleiders

het hele jaar

ca. 0,75 uur

Kraak samen de code van de sloten en zorg dat je binnen de tijd klaar bent om te ontdekken wat er in de kist zit!

Bij deze les leren de leerlingen van alles over klimaatadaptatie en waarom dat juist nu zo belangrijk is. Los samen met de klas de verschillende puzzels en opdrachten op om de sleutels terug te vinden. Elke code brengt de leerlingen dichterbij het openen van de kist. Maar let op de tijd!

Scan de QR-code om deze les te reserveren of stuur naar educatie@hunzeenaas.nl een e-mail.

waterzuivering

groep 5 | 6 | 7 | 8

rioolwaterzuiveringsinstallatie

medewerker waterschap

minimaal twee begeleiders

het hele jaar

ca. 1,5 uur

Elk dag gebruikt iedereen water. Dat water komt schoon uit de kraan, maar verdwijnt vies in het riool.

In deze les leren de leerlingen hoe water gezuiverd wordt. Op de rioolwaterzuivering in Assen wordt het afvalwater van Assen en de omgeving schoongemaakt. Dat schoonmaken gebeurt deels door bacteriën die het water zuiveren. Hoe het water precies wordt schoongemaakt ontdekken de leerlingen tijdens de rondleiding.

Scan de QR-code om deze les te reserveren of stuur naar educatie@hunzeenaas.nl een e-mail.

techlab

groep 6 | 7 | 8

Techlab Assen

doe-het-zelf

beheerder techlab

het hele jaar

ca. 3 uur

Maak kennis met de vele vormen van techniek en met het bedrijfsleven en de daarbij behorende technische beroepen.

In het Techlab Assen ontdekken leerlingen allerlei vormen van techniek en hoe deze toegepast worden. Bijzonder aan het Techlab Assen is dat hier techniek en zorg samenkomen. Verder is er onder andere een green-screenstudio, een drone arena en is aandacht voor programmeren en de energietransitie.

Scan de QR-code om deze les te reserveren of bezoek www.sto-regeioassen.nl voor meer informatie.

natuur, je beste buur

groep 6 | 7 | 8

Duurzaamheidscentrum Assen of
eigen school

voorlichter WWF (regio Assen)

minimaal twee begeleider

het hele jaar

ca. 1 uur

Ecosystemen... Wat betekent dat woord? Leer dat elk dier belangrijk is en zijn eigen plekje en functie in de natuur heeft.

Dieren en ook wij mensen leven samen op de aarde. Kunnen we zonder elkaar? Is het ene dier belangrijker dan de andere? Kunnen wij mensen het wel alleen of hebben we dieren nodig? In deze les leren de leerlingen het begrip ecosystemen kennen. Ze leren hoe ecosystemen werken in oerwouden, zeeën en zelfs dichtbij huis.

Scan de QR-code om deze les te reserveren of stuur naar iammaathuis@ziggo.nl een e-mail.

nieuw

nieuw of tweedehands

groep 5 | 6 | 7 | 8

Duurzaamheidscentrum Assen of
eigen school

voorlichter WWF (regio Assen)

minimaal twee begeleiders

maart t/m juli

ca. 1 uur

Dieren en planten komen en gaan in de Nederlandse natuur. Soms verdwijnt een soort en regelmatig komen er nieuwe bij.

De natuur staat nooit stil. Er komt nieuw leven. Onbekende planten worden ontdekt en andere dieren verschijnen. Die soorten worden soms meegenomen door mensen (soms per ongeluk) of ze komen zelf. Ook worden dieren uit andere landen expres uitgezet, omdat ze hier uitgestorven waren. De les gaat over de nieuwkomers in de Nederlandse natuur.

Scan de QR-code om deze les te reserveren of stuur naar iammaathuis@ziggo.nl een e-mail.

zonder bomen geen bos

groep 5 | 6 | 7 | 8

Duurzaamheidscentrum Assen of
eigen school

voorlichter WWF (regio Assen)

minimaal twee begeleider

het hele jaar

ca. 1 uur

Veel dieren en planten hebben bescherming nodig. De natuur moet blijven en wij moeten haar zo goed mogelijk beschermen.

Wat moet er beschermd worden? Welke middelen zijn er en hoe werkt het? Welke mensen zijn er mee bezig? Hoe kan jij de natuur helpen en beschermen? In deze les wordt er geprobeerd antwoorden te krijgen op de vragen. De leerlingen mogen met antwoorden en oplossingen komen. Wellicht dat het WWF ze verder kan ontwikkelen.

Scan de QR-code om deze les te reserveren of stuur naar iammaathuis@ziggo.nl een e-mail.

drinkwater maken (mb)

groep 3 | 4 | 5

Duurzaamheidscentrum Assen of
eigen school

medewerker WMD

minimaal twee begeleider

het hele jaar

ca. 1 uur

Als je de kraan opendraait, stroomt er water uit. Dat vinden we vanzelfsprekend, maar er zit een heel verhaal achter!

De leerlingen worden meegenomen in de wondere wereld van drinkwater. Er wordt verteld hoe drinkwater gemaakt wordt, maar ook hoe de drinkwaterbronnen beschermd worden. Na deze les weten hoe de leerlingen hier zelf aan kunnen bijdragen. Ook gaan ze zelf water zuiveren tijdens de les.

Scan de QR-code om deze les te reserveren of stuur naar educatie@wmd.nl een e-mail.

drinkwater zuiveren (bb)

groep 6 | 7 | 8

Duurzaamheidscentrum Assen of
eigen school

medewerker WMD

minimaal één begeleider

het hele jaar

ca. 0,75 uur

Als je de kraan opendraait, stroomt er water uit. Dat vinden we vanzelfsprekend, maar er zit een heel verhaal achter!

De leerlingen worden meegenomen in de wondere wereld van drinkwater. Er wordt verteld hoe drinkwater gemaakt wordt, maar ook hoe de drink-waterbronnen beschermd worden. Na deze les weten hoe de leerlingen hier zelf aan kunnen bijdragen. Ook gaan ze zelf water zuiveren tijdens de les.

Scan de QR-code om deze les te reserveren of stuur naar educatie@wmd.nl een e-mail.

van grond tot mond

nieuw

groep 6 | 7 | 8

Herenboerderij 'Hof van Rhee'

doe-het-zelf

per acht leerlingen een begeleider

september, oktober, mei en juni

ca. 1,5 uur

Ontdek hoe groente wordt gezaaid, verbouwd en geoogst. Leer over de kruiden, insecten, een gezonde bodem en een goede verzorging van de dieren.

De leerlingen gaan in groepjes zelf op ontdekking. Met leuke doe-opdrachten ontdekken ze of ze het verschil kunnen proeven tussen eten van het land, uit de kas of uit de supermarkt. Ze leren ook dat het verschil kan maken voor het milieu op welke manier er gewerkt wordt op het boerenland.

Scan de QR-code om deze les te reserveren of stuur naar assen@herenboeren.nl een e-mail.

HERENBOEREN
SAMEN DUURZAAM VOEDSEL PRODUCEREN
HOF VAN RHEE

stap 3

Naast een les uit het lesaanbod van het Duurzaamheidscentrum Assen of de partners kunnen naar wens één of meerdere leskisten* gereserveerd worden.

De leskisten uit stap 3 kunnen gereserveerd door contact op te nemen met het Duurzaamheidscentrum Assen.

* Het lenen van een leskist kan uitsluitend in combinatie met een les uit het eigen lesaanbod van het Duurzaamheidscentrum Assen (stap 1).

leskisten en overig aanbod

Behalve het lesaanbod van het Duurzaamheidscentrum Assen en haar partners worden er ook ander activiteiten door het Duurzaamheidscentrum Assen georganiseerd, zoals 'Nationale Boomfeestdag'. Daarnaast organiseert het Duurzaamheidscentrum Assen twee keer per jaar, tijdens de 'Landelijke Opschoondag' en 'Word Cleanup Day', een opruimactie in een wijk in Assen waarbij scholen meehelpen met zwerfafval opruimen. Voor deze activiteiten zullen de educatie medewerkers basisscholen benaderen om deel te nemen.

hulpvragen

Wanneer een basisschool een hulpvraag heeft over natuur, milieu of duurzaamheid, kan deze contact opnemen met het Duurzaamheidscentrum Assen. Wanneer mogelijk kan het Duurzaamheidscentrum Assen dan voorzien in een antwoord of een advies geven.

uitlenen leskisten en materialen

Het Duurzaamheidscentrum Assen biedt naast lessen ook leskisten aan. Deze leskisten kunnen naar wens geleend worden. Voor basisscholen in Assen is dat gratis. De leskisten bevatten praktische lesmaterialen en korte lesbrieven met mogelijke aanvullende vervolgopdrachten.

Het reserveren van leskisten verloopt via de directie of de duurzaamheids-/NME-coördinator. Hij/zij kan een mail sturen naar duurzaamheidscentrum@assen.nl om een leskist te reserveren. Het reserveren van leskisten is onbeperkt en kan gedurende het hele schooljaar. In principe is de uitleentermijn van een leskist één week, maar in overleg kan dit verlengd worden. De leskist dient zelf opgehaald en geretourneerd te worden bij het Duurzaamheidscentrum Assen op een afgesproken datum en tijdstip.

Ook wanneer een basisschool materialen nodig heeft op het gebied van natuur-, milieu- en duurzaamheidseducatie, kan deze contact opnemen met het Duurzaamheidscentrum Assen. Wanneer mogelijk worden de gevraagde materialen dan kosteloos uitgeleend. Zo kunnen basisscholen kosteloos afvalgrijpers en afvalringen lenen om rondom de school zwerfafval op te ruimen.

bezoek stadsboerderij

groep 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8

het hele jaar

De stadsboerderij Asserbos is vrij te bezoeken met een groep. Een verzoek om dit van tevoren wel even te melden, zodat er één klas en/of les tegelijk is.

dierenbeschermersspel

groep 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8

het hele jaar

Een spel waarbij leerlingen op een leuke en spannende manier kennis maken met dierenwelzijn (o.a. verzorging en voeding komen aan bod).

meten = weten

groep 5 | 6 | 7 | 8

het hele jaar

Leerlingen meten en controleren de luchtkwaliteit in de klas (de school krijgt een luchtkwaliteitsmeter in bruikleen). Ook doen ze experimenten en ontdekken ze wat het belang van een goede luchtkwaliteit is.

schone stad

groep 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8

het hele jaar

Een schone en nette leefomgeving is fijn en belangrijk. Help mee om de stad schoon te houden en leen voor de gehele klas grijpers en afvalringen om zwerfafval op te ruimen.

smaaklessen

groep 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8

het hele jaar

Door te proeven, voelen, horen, ruiken en kijken leren leerlingen spelenderwijs over eten. Hierdoor wordt de nieuwsgierigheid naar gezond en duurzaam eten opgewekt.

kooklessen

groep 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8

het hele jaar

Samen koken is gezellig en leerzaam. Door snijden, wegen en proeven ontdekken leerlingen wat gezond en duurzaam eten is. Op deze manier maken ze ook kennis met nieuwe smaken culturen.

nieuw

de tuin met Stip

groep 1 | 2 | 3 | 4

maart t/m oktober

Met de leskist en het leesboek 'de tuin met Stip' leren de leerlingen op een speelse en creatieve manier over het belang van groen en water in de eigen leefomgeving.

stoep onder de loep

groep 3 | 4 | 5

het hele jaar

Leerlingen ontdekken dat de natuur dichterbij is dan ze denken! Ze leren welke stoepplantjes er te vinden zijn en hoe je deze kan onderscheiden. Daarnaast ontdekken ze waarom deze plantjes belangrijk zijn.

uitpluizen

groep 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8

het hele jaar

Leerlingen gaan braakballen uitpluizen en ontdekken wat een uil eet. Zo leren ze hoe het skelet van een muis is opgebouwd en wat de overeenkomsten zijn met hun eigen skelet.

in het water

groep 4 | 5 | 6 | 7 | 8

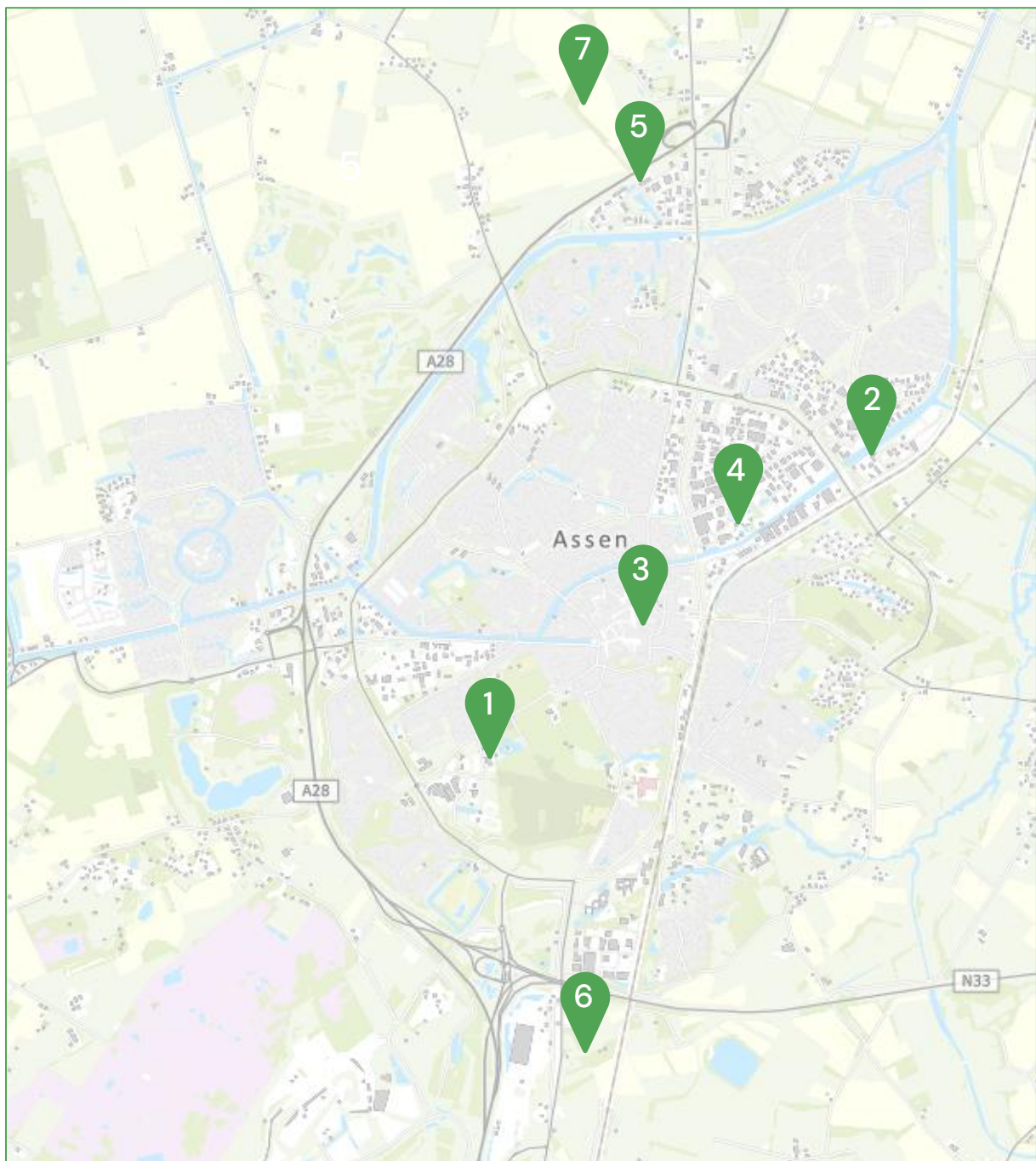

maart t/m oktober

Leerlingen gaan op zoek naar waterdiertjes en ontdekken dat de kwaliteit van het water bepaalt wat er in de sloot of vijver leeft.

locaties

Vrijwel alle lessen uit dit lesprogramma worden verzorgd in of rondom het Duurzaamheidscentrum Assen en de stadsboerderij Asserbos (deze ligt tegenover het Duurzaamheidscentrum Assen). Enkele lessen zijn op een andere locatie (dit staat aangegeven bij de informatie van de les).

1

Duurzaamheidscentrum Assen

**Bosrand 2
9401 SL Assen**

fiets

De fietsen kunnen gestald worden voor of naast het gebouw.

auto

De auto's kunnen geparkeerd worden op de parkeerplaats aan de Stadsbroek (navigatie-adres: Stadsbroek 11a).

2

Buitenzorg

**Van Doornestraat 5
9403 HN Assen**

fiets

De fietsen kunnen gestald worden bij de ingang van het gebouw.

auto

De auto's kunnen geparkeerd worden op de parkeerplaats aan het begin van de straat.

3

Stadhuis

**Noordersingel 33
9401 JW Assen**

fiets

De fietsen kunnen gestald worden bij de hoofdingang (in de daarvoor bestemde witte vakken).

auto

De auto's kunnen geparkeerd worden in de parkeergarage (let op: betaald parkeren) onder het stadhuis (ingang via de Javastraat).

4

Rioolwaterzuiveringsinstallatie Assen

**W.A. Scholtenstraat 16
9403 AK Assen**

fiets

De fietsen kunnen gestald worden op het terrein pop aanwijzing van het personeel.

auto

De auto's kunnen geparkeerd worden buiten de hekken.

5

Techlab Assen

**Amerikaweg 16
9407 TK Assen**

fiets

De fietsen kunnen gestald worden voor het gebouw.

auto

De auto's kunnen binnen het hekwerk geparkeerd worden op de parkeerplaats rondom het gebouw.

6

Energietuin Assen-Zuid

**Graswijk 25 (daarna eerste weg links)
9405 TB Assen**

fiets

De fietsen kunnen gestald worden bij de ingang van het park.

auto

De auto's kunnen langs de weg geparkeerd worden (bij de ingang).

7

Herenboeren Assen – Hof van Rhee

**Dr. Joh. Picardtweg 4
9486 TG Rhee**

fiets

De fietsen kunnen gestald worden op het terrein.

auto

De auto's kunnen geparkeerd worden op het terrein.

Sustainable Development Goals

De SDG's zijn zeventien doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030. De SDG's zijn afgesproken door de landen die zijn aangesloten bij de Verenigde Naties, waaronder Nederland. De gemeente Assen is een SDG gemeente.

geen honger | Einde aan armoede overal en in al zijn vormen.

geen armoede | Een einde maken aan honger, zorgen voor voedselzekerheid en beter voeding.

goede gezondheid en welzijn | Gezonde levens, bevorderen welzijn voor alle mensen van alle leeftijden.

kwaliteitsonderwijs | Zorgen voor goed en inclusief onderwijs en levenslang leren.

gendergelijkheid | Bevorderen gendergelijkheid.

schoon water en sanitair | Zorgen voor beschikbaarheid en duurzaam beheer van water en sanitaire voorzieningen.

betaalbare en duurzame energie | Betaalbare, betrouwbare en duurzame energie voor iedereen.

eerlijk werk en economische groei | Duurzame, inclusieve en bestendige groei en volledige en productieve werkgelegenheid en fatsoenlijk werk.

industrie, innovatie en infrastructuur | Hoogwaardige, duurzame en inclusieve infrastructuur, industrie en innovatie.

ongelijkheid verminderen | Ongelijkheid in en tussen landen beperken.

duurzame steden en gemeenschappen | Maak steden en dorpen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.

verantwoorde consumptie en productie | Verduurzamen van consumptie- en productiepatronen.

klimaatactie | Bestrijden van klimaatverandering en de effecten ervan.

leven in het water | Bescherming van oceanen en zeeën.

leven op het land | Bescherming, herstel en duurzaam gebruik van ecosystemen.

vrede, veiligheid en sterke publieke diensten | Vreedzame en rechtvaardige samenleving voor iedereen en effectieve, verantwoordelijke en inclusieve instellingen.

partnerschap om doelstellingen te bereiken | Versterking van middelen voor implementatie en revitalisatie van het mondiale samenwerkingsverband voor duurzame ontwikkeling.

kerndoelen

De lessen uit het aanbod van het Duurzaamheidscentrum Assen sluiten aan bij de nieuwe kerndoelen.

mens en maatschappij

- 26 De leerling onderzoekt vraagstukken over mens en samenleving.
- 26 De leerling verkent geografische verschijnselen.
- 28 De leerling verkent hoe mensen met elkaar samenleven.

mens en natuur

- 29 De leerling verkent de wereld vanuit natuurwetenschappelijk en technisch perspectief.
- 30 De leerling toont inzicht in en experimenteert met natuurverschijnselen en technische systemen.
- 31 De leerling toont inzicht in organismen en hun gezondheid.
- 32 De leerling toont inzicht in en verkent systeem aarde.

Naast deze kerndoelen komen ook kerndoelen *Nederlands*, kerndoelen *rekenen en wiskunde*, kerndoelen *burgerschap*, kerndoelen *kunst en cultuur* en kerndoelen *bewegen en sport* in meer of mindere mate aan bod bij bepaalde lessen.

algemene voorwaarden

1. Het Duurzaamheidscentrum Assen zal voor de ingeplande lessen en leskisten het materiaal, de faciliteiten en diensten aanbieden zoals beschreven in het 'lesprogramma 2026-2027'.
2. Deelnemende scholen mogen maximaal één les per klas uit het lesaanbod van het Duurzaamheidscentrum Assen en maximaal één les per klas uit het lesaanbod van stichting Het Drentse Landschap, waterschap Hunze en Aa's, GGD Drenthe, WWF, Dierenbescherming, WMD Water en IVN (hierna genoemd onze partners) boeken. Het boeken van leskisten is onbeperkt en kan gedurende het hele schooljaar.
3. Het boeken van lessen van onze partners vindt uitsluitend plaats op beschikbaarheid. Het Duurzaamheidscentrum Assen kan geen garantie geven dat elke wenselijke les daadwerkelijk door onze partner ingepland en verzorgd kan worden. Het inplannen van de lessen van onze partners verloopt via hen.
4. Bij de te boeken lessen wordt niet afgeweken van de groep die bij de lessen in het 'lesprogramma 2026-2027' staan vermeld. Lessen voor groep 1/2 zijn dus uitsluitend te boeken voor groep 1/2. Voor afwijkende combinatieklassen, zoals 2/3, wordt een uitzondering gemaakt.
5. De lessen van onze partners en de leskisten kunnen uitsluitend geboekt worden in combinatie met een les uit het eigen lesaanbod van het Duurzaamheidscentrum Assen.
6. Deelnemende scholen behoren de lesafspraken of lesafspraken van het Duurzaamheidscentrum Assen (stap 1) na te leven. Lessen van het Duurzaamheidscentrum Assen kunnen uiterlijk de werkdag ervoor geannuleerd of gewijzigd worden. Wanneer de deelnemende school alle lesafspraken correct is nagekomen, ontvangt de school aan het eind van het schooljaar een duurzame beloning. Lessen die door de school worden geannuleerd moeten voor minimaal 80% opnieuw worden ingepland en nagekomen om in aanmerking te komen voor de duurzame beloning.
7. Deelnemende scholen behoren de lesafspraken of lesafspraken van onze partners (stap 2) na te leven. Lessen van onze partners kunnen uiterlijk één week (vijf werkdagen) van te voren geannuleerd of gewijzigd worden. Wanneer de deelnemende school de lesafspraken of lesafspraken van onze partners niet naleeft of niet één week van te voren annuleert of wijzigt, is het Duurzaamheidscentrum Assen genooddaakt €100 per lesafpraak in rekening te brengen.
8. Deelnemende scholen behoren de uitleenafspraken voor leskisten van het Duurzaamheidscentrum Assen (stap 3) na te leven. Uitleenafspraken kunnen uiterlijk 24

uur van te voren geannuleerd of gewijzigd worden. Bij het te laat retourneren van geleende leskisten of delen daarvan wordt €5,- per dag in rekening gebracht.

9. Tijdens de lessen zorgt een educatie medewerker voor alle randvoorwaarden die de veiligheid waarborgen. Echter, de veiligheid blijft een verantwoordelijkheid voor de begeleidende leerkracht(en) en andere begeleiders van de school. De leerkracht(en) en andere begeleiders moeten daarom van tevoren op de hoogte zijn van de lesinhoud. Bij activiteiten waarbij de leerlingen in groepen verdeeld worden, dient elke groep leerlingen door een volwassene begeleid te worden. De leerkracht(en) moeten zorgen voor voldoende begeleiders en deze van tevoren goed instrueren.
10. De leskist(en) dient opgehaald en geretourneerd te worden bij het Duurzaamheidscentrum Assen op een afgesproken datum en tijdstip. De leskist(en) wordt schoon, droog en compleet geretourneerd.
11. Het lenen van leskisten en educatiematerialen wordt kosteloos aangeboden aan basisscholen in de gemeente Assen. Echter, bij verlies en/of schade veroorzaakt door verwijtbare nalatigheid, opzet en/of bewuste roekeloosheid wordt de nieuwwaardeprijs van het materiaal of de materialen in rekening gebracht.
12. Er kan uitsluitend worden afgeweken van bovengenoemde voorwaarden op grond van calamiteiten, ter beoordeling van de educatie medewerkers van het Duurzaamheidscentrum Assen of naar aanleiding van een advies vanuit de overheid.

colofon

Duurzaamheidseducatie / lesprogramma 2026-2027

© Duurzaamheidscentrum Assen, Assen 2026

Opdrachtgever: Duurzaamheidscentrum Assen
Redactie: Maurice Hummel, Maartje van Kaam – Hillen en Fennelien de Vries – Ypma
Vormgeving omslag: OSAGE

Met dank aan:

medewerkers van de Gemeente Assen, vrijwilligers van het Duurzaamheidscentrum Assen en Het Drentse Landschap, studenten van verschillende opleidingen

Feedback: We ontvangen graag je feedback. Stuur het naar duurzaamheidscentrum@assen.nl

De creative commons zijn van toepassing op de les 'doe maar duurzaam'.

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal (CC BY-NC-SA 4.0)

creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.nl

De gebruiker mag:

- het werk delen — kopiëren, verspreiden en doorgeven via elk medium of bestandsformaat
- het werk bewerken — remixen, veranderen en afgeleide werken maken onder de volgende voorwaarden:

- Naamsvermelding. De gebruiker dient bij het werk de naam van Duurzaamheidscentrum Assen te vermelden.
- Niet-commercieel. De gebruiker mag het werk niet voor commerciële doeleinden gebruiken.
- Gelijk delen. De gebruiker dient het veranderde materiaal te verspreiden onder dezelfde licentie als dit werk.

Wie toch graag delen van de inhoud in aangepaste vorm wil verspreiden, kan contact opnemen met de auteurs via duurzaamheidscentrum@assen.nl

Het voorgaande laat de wettelijke beperkingen op de intellectuele eigendomsrechten onverlet.
creativecommons.nl/uitleg

In het **Duurzaamheidscentrum Assen** werken de gemeente Assen en stichting Het Drentse Landschap samen met als doel om bij volwassenen en kinderen aandacht te vragen voor een **duurzame samenleving**.

Bosrand 2

9401 SL Assen

0592-366200

duurzaamheidscentrum@assen.nl

www.duurzaamheidscentrumassen.nl

[duurzaamheidscentrum.assen](https://www.facebook.com/duurzaamheidscentrum.assen)

[@duurzaamheidscentrumassen](https://www.instagram.com/duurzaamheidscentrumassen)

Gemeente Assen

